

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

בפני כבוד השופטת הילה גורביץ עובדיה

בעניין: עזבון גב' ר.מ. ז"ל ת"ז -----

התובע / המבקש: מר א.מ. ת"ז -----
ע"י ב"כ עו"ד אתי סדיס

נגד

הנתבעים / המתנגדים: 1. גב' א.ו. ת"ז -----
2. גב' א.א. ת"ז -----
3. מר י.מ. ת"ז -----
ע"י ב"כ עו"ד אורן פרג' בנימין
4. האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון משרדי ממשלה

פסק דין

מבוא:

1. המנוחה, גב' ר.מ., ילידת 1938, הלכה לעולמה ביום 28.01.18 בגיל 80 בעודה רווקה ללא ילדים (להלן – "המנוחה"). להורי המנוחה, ע' ו-מ' ז"ל, שבעה ילדים נוספים - שניים הלכו לעולמם לפני.
2. המנוחה הותירה אחריה צוואה בעדים מיום 22.05.2003 ובה ציוותה כל עזבונה לאחיה התובע:
"כל רכושי מכל סוג ומין שהוא, הן בנכסי דלא ניידי והן בנכסי דניידי, כספים, מזומנים, חשבונות בנק, תכניות חסכון מטבע זר, וכל רכוש אחר, לרבות 2 הדירות והחנות אני מצווה ומורשה לאחי א.מ.".
3. הצוואה נערכה בעדים במשרדו של עו"ד גסאן חורי אשר שימש, עם עו"ד פדל בדארנה, עד לצוואה.
4. נתבעת 1 היא בתה של אחות המנוחה גב' א.ס.ט ז"ל אשר הלכה לעולמה בשנת 2003.
5. נתבעת 2 היא בתה של אחות המנוחה, גב' ב.ש..
6. נתבע 3 הוא אח המנוחה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

7. האחות מ.ח. לא הגישה התנגדות – אך הגישה תצהיר בתמיכה להתנגדות נתבעים 1-3.

טענות הצדדים:

8. בהתנגדות נטען כי יש להורות על בטלות הצוואה בשל השפעה בלתי הוגנת מצד המבקש, בהתאם לסעיף 30(א) לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 או בשל מצבה הרפואי הנטען של המנוחה, אשר לא ידעה להבחין בטיבה של צוואה, וזאת בהתאם לסעיף 26 לחוק הירושה התשכ"ה-1965. נטען כי המבקש הוא אדם עצבני ואלים, השתלט על המנוחה אשר חששה מפניו, בודד את המנוחה, גרם למנוחה לחשוב כי היא תלויה בו וכפה על המנוחה עריכת הצוואה.

מטעם מתנגד 3 נטען כי חסרה חותמת עורך-דין או מספר רישיון עורך דין לצד חתימת העד עו"ד בדארנה, וכי המנוחה לא הכירה את העדים ועל כן לא סביר כי פנתה אליהם. עוד נטען כי הצוואה נעדרת פירוט הנכסים, חשבונות הבנק או כספת ותכשיטים.

בסיכומיהם העלו המתנגדים טענות חדשות. נטען כי עו"ד בדארנה לא נכח בעת עריכת הצוואה, ולחילופין כי המנוחה לא קראה את הצוואה עליה חתמה ואיש לא הקריא לה תוכנה. בהקשר לכך נטען כי קיימת שונות נראית בעין בחתימת עו"ד בדארנה על גבי ההעתק ומקור הצוואות אשר הוצגו. עוד נטען כי המבקש "נקט באמצעות עו"ד בדארנה בתחבולה ותדמית" כדי להחתים את המנוחה על צוואה אשר עליה היא לא יודעת שחתמה, ולפיכך דין הצוואה להתבטל מכוח הוראת סעיף 30(א) לחוק הירושה התשכ"ה-1965. עוד הוסיפו המתנגדים כי דין הצוואה להתבטל מחמת טעות, מכוח הוראת סעיף 30(ב) לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 - והמבקש היה מעורב בעריכת הצוואה בניגוד להוראות סעיף 25 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965. אשר לטענה בדבר השפעה בלתי הוגנת וכי המנוחה לא ידעה להבחין בטיבה של צוואה – נטענה טענה כללית סתמית בלבד.

9. במענה להתנגדות נטען כי ההתנגדות סתמית ונסמכת על טענות כלליות וללא ראיות ויש לדחותה. נטען כי לא פורט מה ההשפעה הבלתי הוגנת הנטענת ומה נסיבותיה – בפרט כאשר צוואת המנוחה נערכה 15 שנה טרם פטירתה, עוד טרם ידעה על מחלתה. התובע טעם כי לא היה מעורב בעריכת הצוואה והמנוחה הייתה אישה חדה, דעתנית, קשה ובוטה, ניהלה עניינה והייתה כשירה בעת עריכת הצוואה. עוד נטען כי היה בין המנוחה ובין התובע קשר חזק ואוהב ולא רק שהתובע לא בודד את המנוחה אלא התחנך בפני בני המשפחה יסייעו בעת מחלתה - והם לא עשו כן. נוסף על כך נטען כי יש למחוק את התנגדות נתבעת 2 שכן אינה יורשת על פי דין.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

בסיכומיו חזר התובע על טענותיו וטען כי המתנגדים זנחו את הטענות בדבר כשרות המנוחה
ובדבר השפעה בלתי הוגנת. אשר לטענות הנוספות שהעלו המתנגדים, נטען כי מדובר בהרחבת
חזית אסורה.

דיון והכרעה:

מעמדן של נתבעות 1-2 להתנגדות:

10. הזכות להגיש התנגדות למתן צו לקיום צוואה בסיסה בסעיף 67 לחוק הירושה, התשכ"ה-1967
ההדגשה לא במקור:

"הוגשה בקשה לצו ירושה או לצו קיום, יודיע על כך הרשם לענייני ירושה
ברבים ויקבע זמן מתאים שלא יפחת משבועיים להגשת התנגדויות; כל
המעוניין בדבר רשאי להגיש התנגדות לרשם לענייני ירושה תוך הזמן שנקבע
וכל עוד לא ניתן הצו".

11. ומי הוא אותו "מעוניין בדבר"?

נאמר כי המונח "מעוניין בדבר" נועד על ידי המחוקקים ש"ביקשו לאמץ נוסח 'כולל וגמיש'".
ראו בג"ץ 673/89 שולמית משולם נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד מה(5) 594, 603.

במושג "מעוניין בדבר" נכלל "מי שטוען להנאה 'עקיפה' מן העזבון מכוחו של יורש או זוכה כאמור",
תוך הבחנה בין זכות "קיימת" להנאה מן העיזבון לבין "ציפייה" לזכות בעתיד. בהתאם לכך נקבע
כי "בנו של זוכה פוטנציאלי אינו בא, לשיטתי, בגדר ה'מעוניין בדבר', הואיל ו'הנאתו' מן העזבון
היא בגדר 'ציפייה' לעתיד בלבד, אשר התממשותה - אם בכלל מותנית ברצונו ובשיקול-דעתו
של מורישו, שהוא הנהנה המיידית". דעת הרוב ברע"א 3154/94 הילאנה כמאל עאסי נ' חביב
עאסי ואח', פ"ד מט(2) 250, 253. עוד נפסק במקרה אחר כי "יש לפרש את המושג 'נוגע בדבר'
באורח שאינו מרחיב את גבולותיו למחוזות רחוקים יתר על המידה". ראו בג"ץ 8550/06 פלוגי
נ' בית הדין הרבני הגדול ירושלים, עמוד 6 לפסה"ד מיום 25.12.06. עוד ראו ע"א 513/98 יפה
דוד נ' יצחק גביש (הרצנשטיין), פ"ד נג(2) 385, 396 וגם רמ"ש (ת"א) 10924-03-19 ת"פ נ'
פ.ר.נ., בעמוד 14 לפסה"ד מיום 31.1.20 – שנקטו בפרשנות מרחיבה עוד יותר. אלא שגם פרשנות
מרחיבה זו גם אם מקנה מעמד לנתבעת 1 אינה מקנה מעמד לנתבעת 2; ואסביר,

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

1
2 לנתבעת 1 מעמד של יורשת פוטנציאלית על פי דין בעיזבון אימה המנוחה, זאת מכוח הוראת סעיף
3 10(2) לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 הקובע כי יורשיו של אדם על פי דין הם "ילדי המוריש
4 וצאצאיהם, הוריו וצאצאיהם, הורי הוריו וצאצאיהם..." על כן, משנפטרה אימה של נתבעת 1,
5 **ונתבעת 1** יורשת על פי דין בעיזבון אימה, ולעזבון אימה מעמד של יורש על פי דין בעיזבון המנוחה
6 כאן נתבעת 1 היא מעוניין בדבר. זכות זו היא זכות עצמאית ואינה תלויה במעמדה של נתבעת 1
7 יורשת בפועל בעיזבון אימה - גם במקרה בו הודרה נתבעת 1 מעיזבון אימה. ראו בהקשר זה ת"ע
8 (חי) 12-03-17293 ע.ז. ואח' נ' ג.ר., מיום 09.07.2014, סעיף 26 ואילך לפסה"ד, וגם תמ"ש 6905-
9 04-20 י.פ. נ' י.פ. מיום 05.10.2020, סעיפים 32-35.

10
11 **אשר לנתבעת 2**, אמה גב' ב.ש., שהיא אחות המנוחה והיורשת על פי דין של המנוחה, בחיים
12 תבדל"א. כל עוד המוריש בחיים והוא כשיר, ליורש פוטנציאלי אין זכות ראויה להגנה. ליורש
13 פוטנציאלי יש לכל היותר, אינטרס שאינו ראוי להגנה. הסתמכותו של יורש פוטנציאלי על ירושה
14 פוטנציאלית, בין על פי דין ובין על פי צוואה, איננה מעלה ואיננה מורידה, כל עוד רצונה של
15 היורשת הפוטנציאלית – במקרה דנן, אם הנתבעת 2 לא התגבש. ראו בע"מ 11116/08 **פלוני נ'**
16 **אלמוני**, מיום 05.07.2012 סיפא פסה"ד, תמ"ש (חיפה) 10640/02 **אביטן חביבה ואח' נ' אביטל**
17 **אליהו**, מיום 27.11.2006, שם לנותנת המתנה הייתה לקות קוגניטיבית שהשפיעה על כשירותה.
18 על כן, גם אם נושה יכול להיות "מעוניין בדבר", ילדו של יורש על פי דין שעדיין בחיים - לא.

19
20 12. די בכך לדחות התנגדותה של נתבעת 2 על הסף.

21
22 13. הואיל וההתנגדות הוגשה גם מטעם נתבעת 1, אבחן הטענות גם לגופן.

23 **הצוואה נערכה בתרמית או תחבולה או אגב טעות או לא הובאה בפני עו"ד בדארנה:**

24
25 14. טענות אלו עלו לראשונה בסיכומי מתנגדים והן נסמכות על השערות "מנסיבות עריכת הצוואה".
26 בין היתר נטען שם כי העד עו"ד בדארנה לא נכח במעמד החתימה, התובע נקט יחד עם עו"ד
27 בדארנה בתחבולה ותרמית והמנוחה לא קראה צוואתה עובר לחתימתה.

28
29 15. אכן כטענת התובע מדובר בהרחבת חזית אסורה ועל כן הטענות נדחות.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

16. מבלי לגרוע מהאמור אציין כי גם בעניין זה הטענת כולה מבוססת על ניחושים, הערכות והשערות שנסתר, כולן, מעדות עו"ד בדארנה שנתתי בה אמון – כמפורט להלן בעת דיון בטענות לעניין כשרות המנוחה להבחין בטיבה של צוואה והשפעה בלתי הוגנת.

המנוחה לא ידעה להבחין בטיבה של צוואה:

17. גם טענה זו אני דוחה. למעט השערות ואמירות כלליות לא הוכחה הטענה כי לא ידעה המנוחה להבחין בטיבה של צוואה במועד עריכת הצוואה. ולהלן נימוקי:

18. סעיף 26 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 קובע:

"צוואה שנעשתה על ידי קטין או על ידי מי שהוכרז פסול דין או שנעשתה בשעה שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה – בטלה".

19. בפסיקה התגבשו שלושה כללים מנחים לשם בחינת תחולת הסעיף הנ"ל ופרשנות צירוף המילים "להבחין בטיבה של צוואה": הראשון, בחינת מודעות המצווה לכך שהוא עורך צוואה, השני ידיעת המצווה אודות היקף רכושו וזהות יורשיו על פי דין והשלישי, בחינת מודעות המצווה לתוצאות הוראות הצוואה הנערכת-על יורשיו. ראו: ע"א 15/85 מזרחי נ' רז, מא(4) 454, 458 (15.11.87) ע"א 5185/93 היועמ"ש נ' רינה מרום, מט(1) 318, 326 ואילך.

20. הנטל להוכיח שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה מוטל על הטוען. ראו: פרופ' שילה, פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה-1965, הוצאת נבו, כרך 1 עמוד 248, ע"א 190/68 סוטיצקי נ' קלינברוט, כב(2) 138 (20.6.68), וגם עניין מרום לעיל בעמוד 327 וכן ע"א 733/88 אהרניאן ואח' נ' אלישקה, מה(5) 705, 709 וגם בע"מ 3539/17 פלונית נ' פלוני, עמוד 6 לפסה"ד מיום 11.6.17:

"ברי על דרך הכלל, כי חזקה על אדם שכשר הוא לפעולות משפטיות – בהן עשיית צוואה – וחזקה על מצווה כי בעת עריכת צוואתו ידע להבחין בטיבה של צוואה. הטוען כי בעת עשייתה של צוואה לא ידע המצווה להבחין בטיבה של צוואה – עליו הנטל להוכיח טענתו...לא די בהעלאת ספקות גרידא אלא יש צורך בראיות ממשיות וברורות"

נפסק כי בעת עריכת הצוואה, על המצווה להיות בדעה צלולה, לפרש נכונה וללא לחצים, תעתועי דמיון או מחשבות שווא את המציאות. ראו: עניין מרום לעיל שאזכר בהסכמה את ע"א 1212/91 קרן לב"י נ' בינשטוק, מח(3) 705, 716-715, וכן בעמוד 729 וגם דנ"א 1516/95 מרום נ' היועמ"ש, נב(2) 813 (22.6.98).

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

על כן, להוכחת הטענה – יש להביא עדות רפואית או עדות אחרת לפיה בשל מצב נפשי, מנטלי וגופני מצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה - כשהמועד הרלוונטי הוא מועד עריכת הצוואה, ובענייננו יום 22.05.2003. ראו גם עמ"ש (מרכז) 60984-12-16 **פלונית נ' אלמונית**, מיום 29.3.18 וגם ע"א 851/79 **בנדל נ' בנדל**, פ"ד לה(3) 101, 105. בעמ"ש (חי') 27565-09-16 **ל.נ. (האחות) נ' ע.ד. (האח)**, סעיף 24 לפסה"ד מיום 2.4.17 נכתב:

"ההגבלה המוטלת על מי שלא ידע להבחין בטיבה של צוואה, עניינה מצבו הנפשי, המנטלי, והגופני של המצווה בעת עריכת הצוואה, כאשר נקודת הזמן הרלוונטית הנה מועד חתימת הצוואה, וחומר הראיות צריך להיות נכון למועד זה, גם אם לפני כן ו/או לאחר מכן השתנה המצב".

21. לבית המשפט שיקול הדעת האם להעדיף חוות-דעת רפואית (שהיא למעשה בבחינת "ניתוח שלאחר המוות") או להעדיף על-פניה עדות מהימנה של עורך הצוואה או העדים לצוואה. ראו: ע"א 7506/95 **שוורץ נ' בית אולפנא בית אהרון ישראל**, פ"ד נד (2) 215, 222 (30.4.00).

22. הנתבעים לא הגישו חוות דעת מומחה למרות שלבקשתם ניתן צו גורף לעיון במסמכים רפואיים של המנוחה. הימנעות הנתבעים להביא ראיה משמשת כנגדם. הלכה פסוקה היא כי הימנעות בעל דין מלהביא ראיה שיכולה לתמוך בגרסתו פועלת לרעתו ולמצער, פוגעת מהימנות גרסתו. ראו: ע"א 795/99 **פרנסואה נ' פוזיס**, נד(3) 107, 118 (20.6.2000), ע"א 2275/90 **לימה חברה ישראלית לתעשיות כימיות בע"מ נ' רוזנברג**, מז(2) 605, 614 (20.05.1993). טענות הנתבעים כי המנוחה לא ידעה להבחין בטיבה של צוואה נטענו בכלליות. כך למשל העידה נתבעת 1 בעמוד 8 שורות 15-23:

ת. כשהיא עשתה צוואה בתקופה ההיא, היא קיבלה את הבשורה שהיא חולת סרטן. גזר דין מוות. היא בכתה לפחות שבוע ימים. יכול להיות שהיא הייתה על כדורי השפעה.
ש. "יכול להיות?"
ת. אני לא רופאה. לא יודעת.
ש. איזה טיפול נתנו לה?
ת. אני לא הרופאה שלה.
ש. אז איך את יודעת שהיא הייתה על כדורים?
ת. אני לא אמרתי שאני יודעת, אני יודעת שהיא הייתה במצב מאוד לא טוב בזמן הזה. היא לקחה תרופות או לא? לא יודעת. אני יודעת שהיא הייתה חולה בסרטן".

23. יתר על כן, מעדויות הנתבעים עצמם עלה כי ההפך הוא הנכון והמנוחה וידעה היטב לכלכל מעשיה. כך למשל, **נתבעת 1** הצהירה בסעיף 4 לתצהירה **מת/11** כי בעת אשפוז המנוחה בחודש 12/2017, ביקשה המנוחה מהמתנגדת כי תשוב לבקרה עם עורך-דין - מפני שהמנוחה מעוניינת להעניק לה סמכויות לניהול כספיה ואינה סומכת על התובע; **נתבעת 2**, בתצהירה **מת/5**, טענה כי המנוחה

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

לא הייתה בקשר עם אשת התובע כי "פשוט לא סבלה אותה" ועל כן, לשיטתה, לא יתכן שהנחילה את עזבונה לתובע – מה שמעיד כי גם נתבעת 2 סברה שהמנוחה כשירה להבחין בטיבה של צוואה. **נתבע 3**, בתצהירו **מת/4** כתב כי לא ייתכן שהמנוחה פנתה לעורך-דין שאינה מכירה לשם עריכת צוואה, בעוד לטענתו "היה עורך דין אחר שגר בבניין שלה" (סעיף 9).

24. מעבר לכך, הטענה נסתרה מראיות שהביא התובע. כך למשל, העד לצוואה, **עו"ד בדארנה**, העיד כי "חד משמעית" לא היה דבר שגרם לו לחשש שהמנוחה אינה מבינה מעשיה, מעורפלת או אינה כשירה. ראו עמוד 44 שורות 32-30 וגם בעמוד 41 שורות 28-30. העדה גב' ט.ש. - עדה חיצונית לסכסוך, שההיכרות בינה ובין המנוחה הייתה עסקית וחברית (תצהיר **מב/1**). והכירה את המנוחה כלקוחה משנת 2000 ועד פטירתה, וגם שכרה מהמנוחה משנת 2005 ועד לשנת 2012 מספרה העידה כי אחת לחודש המנוחה הגיעה אליה לטיפול קוסמטי עם כלי-רכב בו נהגה. העדה תיארה את המנוחה כאישה חזקה שלא ניתן היה לכפות עליה דבר בניגוד לרצונה ועצמאית וניידת כמעט עד יומה האחרון. גב' ט.ש. העידה כי הכירה את משפחתה הקרובה של המנוחה ובעיקר את התובע, אשתו ובתו. העדה סיפרה כי המנוחה ראתה בתובע כמי שעומד לצידה, לעומת יתר אחיה שהתעניינו רק בכספה. כאשר התבקשה לתאר את מצבה של המנוחה במאי 2003 השיבה:

"זה היה מזמן. ר.מ. אצלי בראש היא תמיד צלולה, מילה זה מילה, בן אדם חזק ואי אפשר להגיד לה מה לעשות. פיזית, כשבן אדם חולה בכזו מחלה, זה קשה לקבל שאתה חולה, אבל המנטליות עד היום האחרון היא הייתה בסדר גמור, וראש צלול. בשבילי היא הייתה דוגמא לחוזק".

25. **התובע**, בתצהירו **מב/5** תיאר את המנוחה כאישה חדה, בוטה ודעתנית שאמרה ללא כחל וסרק את שעל ליבה (סעיפים 1-10), הייתה קשה בענייני כספים, ממולחת וקשוחה, ולא הייתה פתיה כלל ועיקר (סעיפים 13-14). בתצהירו המשלים **מב/6** הצהיר כי עד נפילתה של המנוחה בחודש דצמבר 2017, נהגה המנוחה ברכבה וערכה בעצמה קניות. התובע צירף מסמכים התומכים בכך – ראו סיכום מידע רפואי של ד"ר אירנה ביסטרצקי, **נספח ת/3 בתצהיר מב/6**, שם נכתב כי המנוחה "היתה עצמאית עד 3 חודשים אחרונים שחלה הדרדרות לאחר נפילה", מסמכים מטעם חברת ביטוח "הראל" ומאגף ההיתרים ברשות האוכלוסין וההגירה, **נספח ת/5 לתצהיר מב/6**, וגם אישור קביעת מוטב בקופת גמל שנערך ביום 29.05.2003 – היינו שבעה ימים לאחר מועד עריכת הצוואה, **נספח ת/6 לתצהיר מב/6**.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

26. בהתייחס לתרופות שנטלה המנוחה, גם בעניין זה הוצגו השערות בלבד ולא הוגשה חוות דעת רפואית, חרף כי בסיכומי הנתבעים נכתב כי "כל מומחה רפואי היה מאשר שאדם שנוטל את התרופות המפורטות שם אינו כשיר לצוות". כך גם ביחס להשפעת טיפולי הכימותרפיה שעברה המנוחה. הטיפולים החלו במועד המאוחר לעריכת הצוואה - כעולה מתיעוד הרפואי שהוגש, מת/6, ת/3 לתצהיר מב/6. השווה לעניין זה ת"ע 17-10-40917 א. נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל אביב ואח', מיום 21.09.20 שם הוכחו הטענות, בין היתר על ידי חוות דעת ועדויות מומחים.

27. גם הטענה כי הבשורה על גילוי מחלת הסרטן שיבשה דעתה של המנוחה נטענה ללא תימוכין – אמירת נתבעת 1 כי "כשבן-אדם יודע שהוא הולך למות, הוא לא במצב לכתוב צוואה" בעמוד 12 שורות 24-25 היא הבעת עמדה ואין לה משקל. יתר על כן, סעיף 23 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 מכיר בצוואת שכיב מרע - זה המצוי על ערש דווי או רואה עצמו ניצב מול פני המוות ועושה עם עצמו וסביבתו "חשבון נפש". מה גם שהצוואה נערכה כעשור וחצי קודם לפטירה, כך שהייתה בידי המנוחה די והותר שהות לשנותה או לבטלה אם חפצה בכך.

28. על כן אני דוחה את הטענה כי המנוחה לא ידעה להבחין בטיבה של צוואה.

הטענה להשפעה בלתי הוגנת:

29. גם בעניין זה, הנתבעים לא עמדו בנטל ההוכחה; למעט השערות ואמירות כלליות לא הוכחה הטענה כי הצוואה נערכה שלא מרצון חופשי ובהחלטה עצמאית של המצווה, אלא בשל השפעה בלתי הוגנת.

30. סעיף 30 (א) לחוק הירושה קובע:

"הוראות צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה בלתי הוגנת, תחבולה או תרמית – בטלה".

31. ההבדל בין השפעה לגיטימית לבין השפעה בלתי הוגנת הוא לעיתים מעורפל. בע"א 4902/91 שדמה גודמן נ' ישיבת שם בית מדרש גבוה להוראה ודיינות, פ"ד מט (2) 441, 448, נאמר כי השאלה היא ערכית-נורמטיבית והתשובה תהא על פי מושגים של מוסר אישי ושל מוסר חברתי כשהוא מכוון לרצונו האמיתי והחופשי של המצווה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

32. השפעה בלתי הוגנת תהא השפעה על פי מושגים של מוסר אישי וחברתי - ויש בה מרכיב של אי-הגינות. כל אחד נתון להשפעת הסובבים אותו ולהשפעת הסביבה. מעשינו נגזרים מאילוצים שהחיים מעמידים לפנינו. השפעות ואילוצים אלו הם מרכיב ברצון האדם. אין הם פוגעים ברצון האדם ועל כן אין הם כוללים מרכיב אי-הוגנות. ראו ע"א 5185/93 **היועץ המשפטי לממשלה נ' רינה מרום**, פ"ד מט (1) 318, 331.

33. השפעה בלתי הוגנת אליה מכוון הדין היא אירוע חריג ובו מידת ההשפעה ואופייה מקימים ממד של שלילת רצונו החופשי של המצווה:

"עניין לנו בהשפעה בלתי הוגנת, שאינה השפעה שגרתית מעשה יום יום, אלא השפעה שיש בה מרכיב של אי-הגינות על פי המושגים החברתיים והמוסריים שלנו" ראו שוחט, פינברג ופלומין – "דיני ירושה ועזבון", סדן, התשע"ד – 2014, 124, והאסמכתאות המובאות שם.

גם אם בית המשפט יתרשם כי צוואה המונחת לפניו היא פרי השפעה מצד זה הנהנה או מי מטעמו, אין בכך להביא לבטלות הצוואה. בלב הבחינה השיפוטית ניצב רצונו החופשי של המצווה, והצוואה עלולה להיפסל אך אם יוכח כי נערכה שלא לפי החלטה עצמאית ובלתי תלויה של המצווה. כפי נפסק בדנ"א 1516/95 **מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פ"ד נב(2) 813, 864:

"על דרך המטפורה: בהתבקשו ליתן תוקף לצוואה, ישאל בית-המשפט את עצמו: האם הייתה זו ידו ה'חופשית' של המנוח שכתבה את דבר-הצוואה – ידו שמוחו פקד עליה לכתוב את שכתבה – או שמא הייתה זו, אמנם, ידו של המנוח, אלא שאותה יד הולכה בידו של הזולת? לשון אחר: האם את רצון הזולת עשה המנוח או את רצונו-שלו?"

34. על כן, על בית המשפט להשתכנע בקיומו של מרכיב בלתי הוגן באותה השפעה וכי הצוואה היא פועל יוצא של אותו רכיב. נטל ההוכחה לקיומה של השפעה בלתי הוגנת מוטל על הטוען לקיומה. ע"א 245/85 **יהודית אנגלמן נ' מרטה קליין**, פ"ד מג (1) 772, 778; ע"א 130/77 **עוזרי נ' עוזרי**, פ"ד לג(2) 346, 353.

35. בע"א 2500/93 **יעל שטיינר נ' המפעל לעזרה הדדית של ארגון עולי מרכז אירופה**, פ"ד נ (3) 338, 344 נפסק כי ניתן ללמוד מגורמים שונים ומשתנים דבר קיומה אם לאו של השפעה בלתי הוגנת. בין היתר יש לבחון מצבו הפיזי של המצווה, מצבו הנפשי של המצווה וסוג תלותו בזולת, בדידותו וניתוקו אם לאו מאנשים אחרים, יחסיו עם האדם שהוא זקוק לו וקשריו עם אחרים. חיזוקו או חולשתו של משתנה ממשתנים אלו, יש בו להעיד על מידת השליטה של המצווה על רצונו.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

36. בשל הקושי להוכיח קיומה של השפעה בלתי הוגנת במובן סעיף 30 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965, נקבעו בהלכה הפסוקה ראיות נסיבתיות ומבחנים לסייע בהוכחת קיומה. ראו ע"א 3828/98 **רחל מיכקשווילי נ' דוד מיכקשווילי**, פ"ד נד (2) 337, 342. בדנ"א 1516/95 **רינה מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נב (2) 813, בעמוד 827 ואילך, מפורטים אבני בוחן לשם סיוע בשאלת קיומה אם לאו, של השפעה בלתי הוגנת. **בחינת המבחנים הללו על הנסיבות כאן מגלה כי לא התקיימו סממנים להשפעה בלתי הוגנת**. כדלקמן:

36.1 **תלות ועצמאות** – מבחן של מידה המבוסס על שני מושגים הפוכים. השאלה שצריך לתת עליה תשובה היא, האם המצווה, בתקופה הרלוונטית לעשיית הצוואה, היה עצמאי הן מהבחינה השכלית-הכרתית והן מהבחינה הפיזית. ככל שבתקופה הרלוונטית, המצווה היה עצמאי יותר בכל אחת משתי הבחינות האמורות, תתחזק הנטייה לשלול קיומה של תלות המצווה בנהנה ולהיפך. הדגש הוא על העצמאות השכלית-הכרתית. ייתכן שעצמאותו מבחינה שכלית-הכרתית תחפה על תלותו הפיזית ותוביל למסקנה, כי חוסר העצמאות / התלות הפיזית לא גרע כלל מעצמאותו; **במקרה כאן**, הנתבעים לא הציגו כל ראייה לכך שהמנוחה לא הייתה עצמאית במחשבתה ורצונותיה במועד עריכת הצוואה ולמעשה, כפי שפורט לעיל, המנוחה הייתה עצמאית עד סמוך לפטירתה, ונזקקה לסיוע ממשי רק בתקופות של טיפולים ובעת החלמה מניתוחים ואחר כך, רק בחודשים האחרונים לחייה, כעשור וחצי לאחר עשיית הצוואה.

36.2 **תלות וסיוע** – אם המצווה לא היה עצמאי ועקב כך, נזקק לסיוע הזולת, יש לבחון אם הקשר, שהתקיים ביו המצווה לבין הנהנה, התבסס על מתן הסיוע שהמצווה נזקק לו: אם המצווה היה במצב של תלות מוחלטת בנהנה, והיה זה הנהנה אשר סייע למצווה להתגבר על קשייו ומגבלותיו, הדבר ישמש תמיכה לקיומה של השפעה בלתי הוגנת. על כן, יש לבחון אם סייעו למצווה גם אחרים שכן הדעת נותנת כי כאשר אנשים חולקים ביניהם את מטלות הסיוע, מידת תלות המצווה בכל אחד מהם היא קטנה יותר ומתמעט החשש להיווצרות תלות שעלולה לבסס פתח להשפעה בלתי הוגנת. כאמור לעיל, המנוחה לא נזקקה לסיוע, במועד עריכת הצוואה וגם לא מרבית השנים לאחר מכן – בהעדר סיוע, וודאי שאין מתקיימת תלות.

למעלה מן הדרוש אציין כי עדות התובע הותירה רושם מהימן והתובע העיד בעמוד 93 שורות 11-15 כי "בחיים ד.מ. לא הייתה תלויה ב.י. רק כשנפלה והייתה חולה, כשלא

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

הייתה לה עזרה מאיש. ר.מ. הייתה אישה חזקה ולא ביקשה מאיש שיטפל בה. 3 חודשים לפני שנפטרה היא עוד נסעה אלי ואספה אותי מהבית. כל הזמן שהיא תפקדה, היא לא הייתה צריכה אותי. לא היה צורך. 3 חודשים לפני שנפטרה, היא תפקדה כרגיל. באה ולקחה אותי לקניות. אני לקחתי אותה לקניות" ובהמשך, בשורות 27-29, העיד כי "כל הזמן שר.מ. הייתה חולה, לא הייתה תלויה בי. רק אם נפלה או היה לה חום או הייתה צריכה ללכת לרופאה והייתה חולה. גם בבדיקות פעם ב-3 חודשים לא רצתה להטריד אותי, הייתה נוסעת לבד. לשוק הלכה לבד. לקניות לבד. לא הייתה צריכה אותי", וגם בעמוד 94 שורות 22-25 העיד "...אני מסביר לך: ר.מ. לא הייתה צריכה אותי, רק כשהייתה חולה. לא הייתה לה שום תלות מוחלטת כשהייתה בריאה. הייתי מבקר את ר.מ. כשהייתה בריאה כל יום כמעט, לפני 40 שנה כמעט. כשהייתה מבוגרת הייתי בא אליה בשבת לסדר לה כדורים. שאר השבוע לא הייתה צריכה אותי. התנהלה לבד". עוד ראו דברי העדה גב' ט.ש. בעדותה כי המנוחה הייתה לקוחתה, הגיע לבית העסק שלה אחת בחודש במשך עשרות שנים עד פטירתה – ראו עמוד 55 שורה 4

36.3 **קשרי המצווה עם אחרים** – מבחן משנה זה מסייע לאמוד מידת התלות של המצווה בנהנה. אם יתברר כי בתקופה הרלוונטית היה המצווה מנותק לחלוטין מאנשים אחרים או קשריו עם אחרים היו מועטים ונדירים, תתחזק ההנחה בדבר תלות המצווה בנהנה ללא קשר לגורם או לסיבה שהביאו לבידודו. עצם הבידוד של המצווה מן העולם יש בו כדי להגביר את תלותו בנהנה. טענות הנתבעים בעניין זה לא הוכחו. הנתבעת טענה בכלליות כי התובע "מתנכל לי וניסה להרחיק אותי ממנה" ומנגד הצהירה כי פגשה במנוחה "פעמיים-שלוש בשבוע" ושמרה עם המנוחה על קשר קרוב והדוק. עוד הצהירה כי המנוחה "היתה משתפת אותי בנבכי נשמתה ומספרת לי הרבה עליה ועל החיים" (מת/11, ס' 6). גם "והיינו מדברות בטלפון על בסיס יומי. כאשר, אם וככל שהיא היתה צריכה אותי הייתי עוזבת הכל ועוזרת לה" (ס' 7). על דברים דומים חזרה בעדותה בעמוד 7 שורות 19-21, בעמוד 8 שורות 10-8 וגם בעמוד 15 שורות 12-16. גם הנתבע הצהיר כי למנוחה היו קשרים עם אחרים ועמו, כפי שעולה בעדותו בעמוד 26 שורות 4-1. לפיכך, גם לגרסת הנתבעים עצמם היו למנוחה קשרים עם אחרים ולא רק עם התובע.

36.4 **נסיבות עריכת הצוואה** – היה הנהנה מעורב בעשיית הצוואה, הדבר תומך בקיומה של השפעה בלתי הוגנת, גם כאשר המעורבות לא עלתה כדי זו הנדרשת להפעלתו של סעיף 35 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965. לא הוכח ולו לכאורה כי לתובע קשר לנסיבות עריכת הצוואה. הוכח כי למנוחה ולעו"ד בדארנה הייתה הכרות מוקדמת – ראו עמוד 37 שורות

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

19-21, שם העיד עו"ד בדארנה כי "גב' ר.מ., אני מכיר אותה כ-6-7 שנים לפני עריכת הצוואה. ידוע לי שהייתה לה מספרה. הייתה לה בעיה עם אחד השוכרים שהשכירה לו חנות וביקשה ממני לשלוח לו התראה. לא זוכר מתי בדיוק זה היה". עוד ראו שם שורה 29 ואילך. עו"ד בדארנה העיד גם כי בהיותו שכיר, הפנה את המנוחה לערוך צוואה אצל עו"ד חורי. ראו עמוד 38 שורות 7-1. עדות זו לא נסתרה. גם העדות כי עורכי הדין פגשו את המנוחה במשרד עו"ד חורי, שמעו מהמנוחה מהו רצונה והעבירו למזכירתו של עו"ד חורי לשם ניסוח הצוואה וכי המנוחה הגיעה עצמאית ולא לוותה על ידי איש - עדות עו"ד בדארנה, ראו עמ' 39 שורות 21-19 - וגם עדות עו"ד חורי עמ' 50 שורות 26-29 לא נסתרה. טענתם הכללית של הנתבעים כי המנוחה לא הייתה פונה לעורך-דין שאינה מכירה וכי "היה עורך דין אחר שגר בבניין שלה" (מת/4 ס'9), טענה שחזר עליה הנתבע בחקירתו בעמוד 26 שורות 10-7, היא השערה בלבד. ודאי שאין מקום לאמירה המבישה, שמוטב היה שלא הייתה מועלית - כי המנוחה לא תפנה לעורך דין מהמגזר הערבי - ראו עדות הנתבעת 2 בעמוד 29 שורות 26-20.

14

37. המסקנה המתבקשת היא כי במועד עריכת הצוואה, בהיותה בת 64, המנוחה הייתה עצמאית בכל היבט בחייה: החזיקה וניהלה מספרה, פרנסה עצמה, רכשה והחזיקה נכסים והייתה נידת. לא התקיימה כל תלות בין המנוחה ובין התובע וקקשר בינה ובין התובע לא היה מבוסס על סיוע או תלות של המנוחה בתובע - ויש לדחות את הטענה כי הצוואה נערכה בשל השפעה בלתי הוגנת.

19

38. אוסיף כי גם אם הייתה תלות, הרי שבתלות כשלעצמה אין משום ראיה מספקת לקיומה של השפעה בלתי הוגנת או להקמת חזקה בדבר קיומה; לא התלות היא העיקר אלא ההסתברות שהתלות שללה את רצונו החופשי של המצווה. תלותו של המצווה בסיועו של האחר אינה בהכרח שוללת את רצונו החופשי. למעשה באם מתברר כי הייתה קיימת תלות - הרי שקמה חזקה, לכאורה, בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת וחזקה, זו מעבירה את נטל הבאת הראיות על שכמו של מבקש מתן צו לקיום הצוואה, לסתור את אותה חזקה. כך גם ביחס לבחינת קשריו של המצווה עם אחרים ואף בהסקת מסקנות מנסיבות עריכת הצוואה. עם זאת, נטל השכנוע לכך שהצוואה לא משקפת את רצונו האמיתי של המצווה נותר כל כולו על שכמו של המתנגד למתן צו קיום הצוואה. ראו בהקשר זה פסק דיני בהליך ת"ע 17-10-57977 ה.ת. נ' ו.ח. מיום 18.6.2020.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

הוראות הצוואה תואמות את נסיבות המשפחה והיחסים בה:

39. זאת ועוד, במקרה כאן לא רק שלא הוכחה תלות, ולא קמה החזקה שיש לסתור כי הצוואה אינה משקפת את רצון המנוחה – למעשה הוכח כי הצוואה משקפת את נסיבות המשפחה והיחסים וכי רצון המנוחה להוריש את כל רכושה לתובע לא היה "גחמה" אלא תאם את היחסים במשפחה.

40. התובע תיאר באריכות בתצהירו **מב/6** את הקרבה בינו ובין המנוחה, קרבה שהתהדקה על רקע מותו הטרגי של האח י' בתאונת דרכים אשר גרם לתובע למרה שחורה ממנה יצא בסיוע המנוחה, ועל כך הוקיר לה תודה. תואר כי התובע ואשתו היו קרובים מאוד למנוחה, שהו רבות במספרתה, ליוו אותה לניתוח בעיר ה' (עמוד 92, שורות 12-15), לטיפולים ולאשפוזים - בעוד האחיות הגיעו לביקורים חפוזים וקצרים ואילו הנתבע לא הגיע כלל. ראו גם עדותו בעמוד 100 שורות 31 ואילך. נספח **ת/4 לתצהיר התובע מב/6**, אישור ד"ר ר.פ., מיום 28.03.18 מאשר את הדברים גם. עוד ראו עדות **מר ש.ג.**, בתצהירו **מב/3**, בעדותו בעמוד 73 שורות 24-30, ובעמוד 74 שורות 16-19; עדות **גב' י.כ.** בעמוד 62 שורות 16-11, 30 ואילך וגם עמוד 64, שורות 28-31 ועוד גם עדות **גב' ט.ש.**, בעמוד 56, שורה 32 ואילך וגם בעמוד 58 שורות 18-14.

מנגד, בין המנוחה ובין נתבע 3 שררו יחסים עכורים – כעולה מעדות נתבע 3 עצמו בעמוד 25 שורות 13-34. העד **מר ג.ש.** (בעלה של האחיות י') בתצהירו **מב/3 תיאר** יחסים עכורים בין המנוחה ובין חלק מאחיה ובעדותו העיד, כי המנוחה "אמרה לי שהיא לא סובלת אותם ולא רוצה לשמוע אותם. בקללות אמרה. אף אחד מכל המשפחה הזו לא בא לעזור לה, ולא בא אליה ולא שום דבר" ראו עמוד 70 שורות 15-16 וגם עמוד 71 שורות 33-28, וגם עמוד 75 שורות 6-5, 15-14.

41. נוסף על כך, רצונה של המנוחה להוריש את עיזבונה לתובע, הודע ונאמר לבני המשפחה ולמכירים של המנוחה. ראו למשל עדות **גב' ט.ש.**, שהיא חיצונית לסכסוך, שהעידה כי המנוחה "כל הזמן הייתה מספרת שיש לה ניידת שחתמה על א.מ. את כל הרכוש. היא סיפרה את זה לכולם" – ראו עמוד 56 שורות 16-8 וגם בעמוד 57 שורות 24-19. גם האחיינית, **גב' י.כ.**, אחות נתבעת 2, אישרה זאת בתצהירה **מב/2** ובעדותה בעמוד 63, שורה 11 ואילך. העד **ש.ג.** תיאר בעדותו כי "היא אמרה להם 'מה אתם חושבים שאתן לכם?' והצביעה עליהם עם שתי אצבעות. מ' נעלבה ושנה לא נכנסה לר.מ. יותר מאז" (ע' 75, ש' 14-15; וגם ע' 72, ש' 15-22; ור' גם עדות **גב' י.כ.**, ע' 65, ש' 2-32).

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

42. על כן שוכנעתי כי הצוואה משקפת את רצונה של המנוחה ולא נערכה בשל השפעה בלתי הוגנת.

הטענה לפגמים הצורניים:

43. טענה זו נסמכה על כי בצוואה נעדר פירוט הכתובות ומספרי גוש / חלקה של שתי הדירות והחנות; נעדר פירוט חשבונות הבנק, מספריהם, סניפי הבנק ושמות הבנקים בהם חשבונות המנוחה; נעדרת התייחסות לכספת המנוחה והתכשיטים שברשותה ונעדר אזכור של אחיה ואחיותיה של המנוחה. הטענה נזנחה בסיכומים ועל כן נדחת.

44. צורת הצוואה בפני עדים קבועה בסעיף 20 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965. כל התנאים המפורטים שם מתקיימים כאן: הצוואה בכתב, נושאת תאריך, נחתמה על ידי המצווה לאחר שהצהירה בפני שני עדים כי זו צוואתה והעדים אישרו בחתימתם כי המצווה הצהירה וחתמה על צוואתה.

45. אעיר כי פגם צורני אין משמעו בטלות, אלא, הוא הופך את נטל ההוכחה כי הצוואה אינה משקפת את רצון המצווה במצורף לנסיבות נוספות. משטענות אלו נדחו, אין משמעות לטענות אלו.

נפסק:

46. ההתנגדות נתבעות 1-2 נדחת.

התנגדות נתבע 3 נדחת.

הבקשה למתן צו לקיום צוואה – מתקבלת.

המבקש רשאי להגיש פסיקתה לחתימת בית המשפט.

הבקשה למינוי מנהל עזבון – נדחת.

אני מחייבת את הנתבעים, יחד ולחוד, לשלם לתובע, הוצאות משפט סך 8,500 ₪ ושכר טרחת עורך דין בסך 25,000 ₪.

מותר לפרסום בהשמטת פרטים מזהים תיקוני הגהה ועריכה.
המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור התיקים הקשורים.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-05-16635 בקשת א.מ. למתן צו קיום צוואה
ת"ע 18-05-16691 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגדות 1-2
ת"ע 18-05-17607 התנגדות למתן צו קיום לצוואה מטעם מתנגד 3
ת"ע 19-04-5044 בקשת המתנגדים למינוי מנהל עזבון
מ' נ' ו' ואח'

1	ניתנה היום, כ' שבט תשפ"א, 02 פברואר 2021,
2	בהעדר הצדדים.

הילה גורביץ עובדיה, שופטת